

MOVEfwd

PROSTOVOLJSTVO
VODIČ
PRIDOBLENJE ZNANJE

Thank you volunteers

POVZETEK PROJEKTA IN OZADJE PRIČUJOČEGA DOKUMENTA

Projekt »MOVEfwd – Naprej po Evropi s prostovoljstvom« sofinancira Evropska unija preko programa Evropa za državljane; Sklop 2: Demokratična vključenost in državljanska udeležba; Ukrep 2.3. Projekti civilne družbe. Projekt se je pričel izvajati marca 2021 z 18 mesečnim obdobjem izvajanja. Projektu so bila odobrena nepovratna sredstva EU v vrednosti 95.760,00 EUR

Vodilni partner je **POU Varaždin (Pučko otvoreno učilište Varaždin)**: ugledna izobraževalna ustanova mesta Varaždin na Hrvaškem. Projekt zajema 5 evropskih držav (Hrvaška, Slovenija, Srbija, Italija in Bolgarija). Projektni partnerji vključujejo:

- *The Red Cross of Varazdin County, Croatia*
- *Ljudska Univerza Ptuj, Slovenia*
- *Regional Development Agency of Srem Ltd Ruma, Serbia*
- *Tourist Organisation of the City of Sremska Mitrovica, Serbia*
- *Progeu-Progress in European Union - Istituto Per Lo Sviluppo, Italy*
- *Institute for Sustainable Business Development and Education, Bulgaria*

Projekt se osredotoča na prostovoljstvo v času pandemije COVID-19. Pandemija je zagotovo vplivala na vsakega državljana v Evropi in širše. Zaradi COVID-19 so se morale organizacije civilne družbe (CSO), javni organi/organi, izobraževalci in državljani preoblikovati. Spodbujanje aktivnega državljanstva in prostovoljstva v teh časih je bilo še posebej zahtevno zaradi novih omejitev fizičnega stika in gibanja. Zaradi preveč neznank (npr. okužba, širjenje virusa ipd.) je veliko občanov (tudi mlajših) dvakrat premislilo o prostovoljstvu. S tem v mislih je cilj projekta povečati vključevanje državljanov **v prostovoljne dejavnosti v zvezi s civilno zaščito, socialno vključenostjo, kulturo, izobraževanjem in zaposlovanjem.**

Projekt je organiziran kot eno pripravljalo srečanje (v Varaždinu, HR) in skupno 5 3-dnevnih dogodkov v partnerskih državah (na Hrvaškem, v Italiji, Srbiji, Sloveniji in Bolgariji). Vsak dogodek je bil organiziran z namenom prikaza najboljših praks, kjer državljani (zlasti mladi) kot prostovoljci sodelujejo pri akcijah, ki obravnavajo vprašanja, ki vplivajo na lokalni razvoj. Projektne aktivnosti so zasnovane tudi tako, da partnerji zberejo mnenja/prispevke državljanov glede Evrope, ki si jo želijo. Poseben poudarek na dogodkih je bil na tem, kako deluje koncept solidarnosti; in kako nova perspektiva za obdobje 2021–2027 podpira skupnosti pri premagovanju COVID-19 (in drugih kriz). Delavnice, panelne razprave, predstavitve, obiski krajev, skupinsko delo in druge metode so bile uporabljene za spodbujanje prostovoljstva in izboljšanje razumevanja o tem, kako solidarnost v kontekstu EU prispeva k trajnostni rasti. Kot rezultat projekta so lahko državljani pridobili kompetence za načrtovanje/upravljanje in prostovoljno sodelovanje pri akcijah med COVID-19 (in drugimi krizami) ter bolje razumeli, kako agenda in vrednote EU delujejo v praksi.

Eden izmed načinov skozi katerega je partnerstvo načrtovalo razširjanje najboljših praks in pridobljenih izkušenj pri prostovoljstvu v teh težkih časih, je ustvarjanje pričujočega **vodnika za prostovoljstvo**. Vodnik opisuje posebne prostovoljne akcije, ki so bile organizirane v partnerskih državah. V vsakem poglavju želimo vam, bralcu, pokazati, kako prostovoljstvo koristi skupnosti v kriznih časih, kako imajo državljani na osnovni ravni bistveno vlogo pri razvoju in zagotavlja izkušnje, pridobljene iz takih dejanj. Mi in naše partnerstvo pa upamo, da boste lahko uporabili ta vodnik za izboljšanje prostovoljnih akcij v vaši regiji in državljane na boljši način vključili v lokalne akcije.

KAZALO VSEBINE

BOLGARIJA.....	4
HRVAŠKA.....	6
ITALIJA.....	8
SRBIJA.....	10
SLOVENIA.....	12

BOLGARIJA

Prostovoljstvo je še posebej pomembno v kriznih časih (torej v času naravnih nesreč in izrednih razmer). Imajo tudi pomembno vlogo pri reševanju socialne izključenosti v širši skupnosti in prispevajo k temu, da so mesta in občine bolj živahne. Aktivno sodelovanje prostovoljcev in njihovo usposabljanje na ustreznih področjih prispeva k temu, da je ne glede na situacijo njihovo delo relevantno in pomembno za širšo skupnost. V nadaljevanju so opisane najboljše prakse prostovoljstva v bližini Plovdiva in občine Lucky v Bolgariji.

Skozi leta smo ugotovili, da je krepitev zaupanja med ključnimi deležniki, vključenimi v formalno in neformalno izobraževanje bistvena za ustvarjanje vključujočih in uspešnih skupnosti.

Projekt "MOBILNA ŠOLA STOLIPINOVO" poteka od leta 2018. Temelji na vključevanju učiteljev kot prostovoljcev, glavne aktivnosti pa so izvajanje pouka izven šole za otroke iz območja STOLIPINOVO, soseske v mestu Plovdiv. Namen projekta je vključiti v izobraževalni sistem otroke, ki so bili iz kakršnega koli razloga izključeni ali opuščeni: največkrat tiste v slabih življenjskih razmerah. (ref:

<https://discovered-spaces.org/stolipinovo-mobile-school/>)

Da bi dosegli vse otroke na območju Plovdiva, tudi tistim, ki so opustili šolanje, je bilo treba program

mobilno šolo bo potekalo v soseski v sodelovanju z lokalnimi obrtniki in umetniki, ki bodo prostovoljno prispevali svoj čas in sredstva.

Da bi izboljšali povezavo med šolo in sosesko, otroke vrnili k pouku in jim ponudili alternativo statičnim teoretičnim dejavnostim v razredu, so v projekt vključene šole kot pomembna postaja na poti mobilne šole. V zimskem času se bo avtobus ustavljal na šolskem dvorišču, pouk pa bo potekal v ločenem prostoru v šoli "Dimcho Debelyanov", ki ga bo združenje "TRANSFORMERS" skupaj z otroki spremenilo v ustvarjalni prostor. Lokalne državljanke bo vključil v delo partnerstva za vključitev prednostnih nalog in potreb skupnosti ter razširjal najboljše prakse in znanje bodočim trenerjem iz skupnosti. Z doseganjem skupnosti na ta način (pred in med pandemijo) so najbolj ranljivi otroci v regiji Plovdiv lahko pridobili dostop do izobraževanja, kar prispeva k izboljšanju kakovosti njihovega življenja.

Stolipinovo, workshop with children

prilagoditi njihovim potrebam in razmeram, v katerih živijo. Opazovanja procesov v soseski kažejo, da veliko otrok ne bi imelo dostopa do predlaganih izobraževalnih formatov, če dejavnosti ne bi bile locirane neposredno na območju, kjer živijo. Zato, da bi otrokom, ki potrebujejo dostop do izobraževanja

ISBDE in DRUŠTVO TRANSFORMER v okviru projekta načrtovala izdelava mobilnega izobraževalnega modula – art busa, ki »izvaja« kreativne izobraževalne delavnice v svoji sosesčini. Zasnova in preoblikovanje avtobusa v

Poleg sodelovanja v projektih, ki obravnavajo potrebe marginaliziranih oseb, so prostovoljci sestavni del delovanja civilne zaščite. Skupine lokalnih prostovoljcev so v sodelovanju z občinskim svetom mesta Lakovo in gasilsko enoto Asenovgrad pripravile projekt »AKCIJSKI MODEL ZA BOJ Z NARAVNIMI NESREČAMI« v zvezi z naravnimi nesrečami. Ukrep temelji na izkušnjah, pridobljenih pri gašenju gozdnih požarov v vasi YUGOVO, občina Lucky, v regiji Rodopi leta 2021 (med zaprtjem, ki ga je povzročil COVID-19). V vasi živijo večinoma starejši, ki sami ne zmorejo organizirati evakuacije in ukrepov varstva pred gozdnimi požari. Med prostovoljci, ki so se usposabljali v projektu, so bili med drugim tudi njihovi potomci (predvsem vnuki) kar je omogočilo lažjo vzpostavitev komunikacije in zaupanja.

Cilj projekta je bila priprava akcijskega modela za organizacijo in vodenje prostovoljnih aktivnosti v boju proti naravnim nesrečam v kompleksnih razmerah. Nedvomno boj proti naravnim nesrečam različne narave zahteva strokovnost, uporabo različnih tehničnih sredstev, pa tudi specializirano usposabljanje. Zlasti danes glede na velike podnebne in geofizikalne spremembe ter v zapletenih situacijah, ki lahko trajajo neskončno dolgo (npr. »lockdown«, ki ga je povzročil COVID-19), je aktivno sodelovanje prostovoljcev eden od dejavnikov za učinkovito spopadanje z negativnimi naravnimi vplivi – požari, potresi, poplave, zemeljski plazovi in podobni dogodki; in preprečevanje njihovih najbolj uničujočih vplivov

Projektne aktivnosti so vključevale: 1) preučevanje praktičnih izkušenj gašenja gozdnih požarov v vasi YUGOVO, RHODOPI leta 2021 med zaprtjem, ki ga je povzročil COVID-19, in razvoj SWOT analize na

podlagi rezultatov raziskave; 2) oblikovanje akcijskega modela za boj proti naravnim nesrečam s podporo prostovoljcev; 3) organizacija struktur za prostovoljne dejavnosti – timov in izvolitev vodij teh timov (na podlagi akcijskega modela in akcijskega načrta); 4) priprava komunikacijskega omrežja za povezovanje strokovnjakov in prostovoljcev na naslednje načine:

- med člani prostovoljskih ekip in njihovimi vodji;
- med vodji prostovoljskih skupin in ustreznimi

lokalnimi vladnimi strukturami;

- med vodji prostovoljskih ekip in specializiranimi organi za odzivanje na naravne nesreče;

5) izvajanje usposabljanja članov prostovoljskih ekip o posebnih ukrepih ob naravnih nesrečah; in izvajanje usposabljanja za simulacijo nesreč s člani prostovoljskih ekip; 6) Oblikovanje stopenj

pripravljenosti za akcije prostovoljnih ekip glede na stanje naravnih razmer; 7) postavitve prostovoljskih ekip v stanje »čakanja na akcijo« glede na specifično situacijo in sprožitev akcij prostovoljskih ekip v primeru potrebe.

Podobne prihodnje akcije (v zvezi s civilno zaščito) bi zato morale poleg prostovoljcev vključevati tudi voditelje iz lokalne skupnosti, da bi imeli dolgoročni učinek. Ključne lekcije, ki so zelo pomembne in dragocene, so naslednje:

1. Vedno obstaja potreba po izvedbi vnaprejšnje priprave prostovoljcev;
2. Priprave morajo temeljiti na sistemski platformi, tj. akcijskem modelu in konkretnih akcijskih načrtih na osnovnih področjih;
3. Priprava prostovoljcev mora vključevati konkretno usposabljanje, ki se osredotoča na razvoj potrebnih veščin;
4. Z nenehnim spremljanjem sprememb naravnih razmer bodo prostovoljci pripravljene ukrepati v primeru potrebe.

HRVAŠKA

Prostovoljstvo se je od začetka pandemije COVID-19 na Hrvaškem izkazalo za izjemno pomembno, prostovoljci pa so s svojim delovanjem močno ublažili krizne razmere. Sredi pandemije sta se na Hrvaškem zgodila dva rušilna potresa, ki sta poleg Zagreba z okolico najbolj prizadeli Sisaško-moslavaško županijo. Žarišče najmočnejšega potresa (decembra 2020) je bilo v okolici mesta Petrinja. V nadaljevanju so opisane prostovoljne akcije, ki so potekale v Varaždinu (ciljno območje projekta) in drugih mestih na Hrvaškem.

SKOZI OMENJENE KRIZE SE POJAVILI NOVI PRISTOPI K PROSTOVOLJSTVU IN KRIZNEMU UPRAVLJANJU

V tem zahtevnem obdobju so bili pobudniki aktivnosti prostovoljci DRUŠTVA UZ TEBE SAM iz Varaždina. Prinesli so vedrino, pozitivno energijo, pridobili nove izkušnje in se kot osebe obogatili z vključevanjem v življenja otrok in mladih invalidov. Izolacija je velika ovira za socialno vključenost invalidov. Pandemija pa je stvari samo še poslabšala. Uporabniki društva so bili zaradi svojih primarnih težav še bolj izolirani. V času pandemije je skupina prostovoljcev uvedla mesečne delavnice za mlade invalide (teme: likovna, glasbena, plesna, literarna itd.) in jim pokazala, da niso sami. Tako so krepili duševno zdravje skupnosti ter spoznali, kako majhne stvari dejansko pomenijo veliko.

V poznih fazah pandemije je vpis novih prostovoljcev postal prioriteta društva oz. druge neprofitne organizacije v Varaždinu. Z namenom

tebe sam je s sprehodom po Varaždinu in primerno vadbo na mestnih trgih prispeval k izboljšanju duševnega zdravja skupnosti.

V poznih fazah pandemije je vpis novih prostovoljcev postal prioriteta društva oz.

druge neprofitne organizacije v Varaždinu. Z namenom obeležitve Svetovnega dneva dobrih del in pridobivanja novih prostovoljcev je društvo organiziralo dogodek ŠPANCIRAJ SA MNOM VARAŽDINOM. Novi prostovoljci so imeli priložnost spoznati društvo in uporabnike ter kako z njimi sodelovati na dogodku. Uz tebe sam je s sprehodom po Varaždinu in primerno vadbo na mestnih trgih prispeval k izboljšanju duševnega zdravja skupnosti.

Volunteers and users of the association *I am with you*

obeležitve Svetovnega dneva dobrih del in pridobivanja novih prostovoljcev je društvo organiziralo dogodek ŠPANCIRAJ SA MNOM VARAŽDINOM. Novi prostovoljci so imeli priložnost spoznati društvo in uporabnike ter kako z njimi sodelovati na dogodku. Uz

so se znašli prostovoljci, zato so uvedli dva nova ukrepa. Najprej so odprli spletno storitev, kjer so se lahko vsi prostovoljci s kakršnimi koli vprašanji obrnili na strokovnjake; in drugič, prenesli potrebna usposabljanja za

MREŽA HRVAŠKE MLADE je mladinska organizacija, ki se je hitro organizirala. Na začetku pandemije so imeli veliko mladih, ki so sodelovali v mednarodnih solidarnostnih aktivnostih v okviru Evropskih solidarnostnih sil. V sodelovanju z AGENCIJO ZA MOBILNOST so vzpostavili nov sistem podpore in pomoči, namenjen prostovoljcem. Agencija je prepoznala potrebo po dodatni psihosocialni podpori, zaradi nenavadne in zahtevne situacije, v kateri

usposabljanje mednarodnih in domačih prostovoljcev v spletne formate. V okviru usposabljanja je bila prostovoljcem zagotovljena dodatna pomoč in podpora z različnimi orodji in metodami.

Eden glavnih obstoječih ukrepov, ki se je izkazal za najbolj uporabnega, je bila mentorska podpora. Prostovoljci so povedali, da so jim mentorji zelo pomagali pri prilagajanju na nove razmere. Drugi pomemben element, ki ga Mladinska mreža poudarja, je pomen medsebojne solidarnosti.

Graffiti on the wall, Petrinja

Pandemija COVID-19 nas je opozorila, kako smo med seboj vsi povezani in kako posledice vplivajo na vse nas. Zato je zelo pomembna medsebojna solidarnost, zaupanje med akterji in želja po pomoči za uspešno reševanje tovrstnih kriz.

Iz naših pridobljenih lekcij želimo poudariti, da moramo poskrbeti najprej zase, da bomo lahko še vedno uspešno delovali v naših novih realnostih. Tako lahko tudi bolj učinkovito pomagali vsem okrog nas.

Dober primer prostovoljske dejavnosti so tudi telefonske podporne linije, kot so DRŽAVNI KLICNI CENTER ZA ŽRTVE KAZNITVIH IN PREKRŠKOV, TESA PSIHOLOŠKI CENTER (Center za psihološko pomoč), MODRI TELEFON in številni drugi lokalni centri, organizirani po začetku pandemije.

GASILCI na Hrvaškem so organizirani v PROSTOVOLJNA GASILSKA DRUŠTVA, ki so s svojim nesebičnim angažmajem že nešteto krat pokazali, da se humanost in pomoč drugim ne da poplačati. Gasilci so sodelovali pri reševanju ponesrečencev v potresu in ljudem, ki so po potresu v Petrinji ostali brez strehe nad glavo, dostavljali pripomočke in gradbeni material.

V teh kriznih časih so pomembno vlogo odigrali tudi PROSTOVOLJCI RDEČEGA KRIŽA, ki so najstarejše in najštevilčnejše združenje prostovoljcev na Hrvaškem. Poleg dostave hrane in pripomočkov starejšim in okuženim so organizirali tudi klicni center za psihološko pomoč. V sodelovanju z Mednarodnim Rdečim križem je izšel priročnik »Podpora in skrb za dobrobit prostovoljcev«. Izjemen pomen namenjamo ohranjanju dobrega počutja prostovoljcev, ki so v kriznih razmerah ogroženi, tako fizično kot psihično.

Pandemija nam je vsem dala jasno vedeti, da smo ljudje družabna bitja in da potrebujemo druge ljudi, da se počutimo varne in sprejete. A trenutno je naše družabno življenje bistveno bolj omejeno. Kljub temu, da smo se že vsi navadili na »novo normalnost« je postalo dodobra jasno, da moramo resnično poskrbeti za svoje duševno zdravje.

Skozi celotno pandemijo COVID-19 je bilo potrebno ohranjati in nadgrajevati veščine in znanja prostovoljcev na terenu. V Italiji so prostovoljci sprejeli vključujoče tehnike načrtovanja za podporo najbolj ranljivim skupinam. Razvili so številne ustvarjalne metodologije, da bi zadostili potrebam takih skupin. Prav tako sodelujejo s prostovoljci iz organizacij civilne družbe (CSO) po vsej Evropi, z namenom da bi prispevali k blaženju pandemije na evropski ravni. V nadaljevanju so opisani projekti, ki temeljijo na pristopih prostovoljstva, da bi zadovoljili potrebe državljanov v teh težkih časih.

Projekt **GROOVEUROPE** je namenjen usposabljanju izobraževalnega osebja za odrasle prek mešanice strukturiranih izkušenj usposabljanja, študijskih obiskov in opazovanja pri delu pri specializiranih subjektih v naslednjih sektorjih: prostovoljstvo, načrtovanje izobraževanja in inkluzivno izobraževanje za migrante. Vodilni partner projekta je **CSVNET**, italijansko združenje centrov za podporo prostovoljcem, ostali partnerji pa so **THE CENTER FOR EUROPEAN VOLUNTEERING** iz Bruslja, **MEP EUROPROJECTS** iz Granade, **Idec** iz Aten in **ASSOCIAÇÃO PARA A EDUCAÇÃO DE SEGUNDA OPORTUNIDADE** iz Porta na Portugalskem.

Glavne aktivnosti projekta so bili 5-dnevni obiski glavnih evropskih institucij in mrež civilne družbe v Bruselj; programi družbenega načrtovanja, teoretični vpogledi in obiski lokalnih organizacij v Granadi, ES; učna delavnica o inkluzivnem izobraževanju za migrante in begunce v Atenah; delavnica o kreativnih metodah socialne vzgoje in dela v Portu na Portugalskem.

- Dvig kompetenc na področju evropskega prava in evropskih institucij za udeležence projekta
- Dvig zavesti o osebah, izključenih iz družbe (priseljenci in druge izključene skupine) v Španiji;
- Izboljšanje zavesti in znanja državljanov o ravnanju z begunci (na podlagi grškega primera);
- Predlog novih kreativnih metod za socialno vzgojo na Portugalskem.

KEY LESSONS learned/recommendations for future similar actions:

Pedagoški delavci, ki so sodelovali v projektu, so bili izobraženi za izražanje strpnosti in podpiranje drugačnosti. Dobili so posebna znanja, ki so jim omogočila delo z migranti in begunci. Udeleženci so razpravljali o evropskem kontekstu (politike izobraževanja odraslih, priložnosti, glavni akterji) in nekateri predlagani argumenti so bili ocenjeni kot uporabni za nadaljnje projekte. Med nekaterimi aktivnostmi so udeleženci prišli do inovativnih delovnih orodij za socialno vključevanje, ki bi lahko postali instrumenti, ki jih lahko dolgoročno uporablja vsakdo, da bi vplivali na ciljno populacijo (osebe v migrantski populaciji).

Projekt, ki je prav tako prispeval k razvoju skupnosti, je **"YES VOLUNTEERING."** Vodilni partner v tem projektu je **AURIVE SOCIETA' COOPERATIVA SOCIALE**, drugi partnerji pa so iz Turčije, **YASAM BOYU EGITIM DERNEGI**, iz Portugalske, **RIGHTCHALLENGE** -

ASSOCIAÇÃO, iz Avstrije **INTERAKTION** - Verein für ein interkulturelles

Training workshop on inclusive education for migrants and refugees

Vpliv prostovoljskih akcij glede prispevka k dvigu kakovosti življenja v lokalni skupnosti lahko povzamemo na naslednji način:

Zusammenleben, from Slovenia **DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE PROSTOVOLJNEGA** dela Novo Mesto, and from Spain **ASOCIACION DESES 3**. The project was implemented from 2019 to 2021.

Cilj projekta je bil izboljšanje modelov in metod, ki se osredotočajo na družbeno in kulturno prostovoljstvo. Končni cilj projekta pa je bil ustvariti orodje za usposabljanje izključenih ljudi, da postanejo aktivni državljani. Z doseganjem teh ciljev projekt prispeva k osebni in skupnostni opolnomočenosti v času pandemije. Partnerji iz 6 držav so se soočili z razlikami v sistemih prostovoljstva, orodjih in dojemanju v svojih državah. Projekt je podpiral prenos naukov, pridobljenih s prostovoljnimi izkušnjami, v druge razsežnosti življenja ljudi.

Glavne aktivnosti projekta so bile:

- kartiranje in raziskovanje (zbiranje statističnih podatkov, preučevanje izzivov, prepoznavanje dobrih praks);
- lokalni dogodki in akcije v vsaki partnerski državi za obveščanje državljanov o tem, kako lahko izboljšajo svoje prostovoljne dejavnosti s projektnim pristopom.

Učinek prostovoljne akcije je vključeval:

- ob koncu projekta je več kot 120 izobraževalcev odraslih pridobilo veščine in znanja o

The impact of the volunteer action included:

at the end of the project more than 120 adult educators acquired skills and knowledge about volunteer coaching. Specifically, the participants have gained skills allowing them to work with less-qualified adults, (i.e. know-how on how to conduct tutoring and applying

Training: active and non-judgmental listening skills

družbeni odgovornosti, da se počutijo še bolj zavezane prostovoljstvu;

- Sodelujoče organizacije so razvile svoje zmogljivosti za izvajanje družbenih in kulturnih prostovoljnih akcij ter mentorskih programov.
- Javni organi imajo večje razumevanje težav in potreb nižje kvalificiranih odraslih v zvezi z njihovim vključevanjem na trg dela.

KLJUČNE IZKUŠNJE/PRIPOROČILA ZA PRIHODNJE PODOBNE UKREPE:

- Da bi novi modeli usposabljanja prostovoljcev postali funkcionalni in zagotovili njihovo dolgoročno ustreznost, je treba v razvoj in izvajanje novih modelov usposabljanja vključiti javne organe, da bi jih lahko uskladili s strateškimi cilji skupnosti;
- Smernice, orodja in druga gradiva, ki prispevajo h krepitvi sposobnosti prostovoljcev, morajo biti na voljo širši javnosti. Na ta način lahko nove materiale in orodja uporabljajo vsi državljani, ki želijo nekaj spremeniti v svoji skupnosti;
- Vedno je treba videti, kaj se dela drugje. Z zbiranjem najboljših praks in učenjem o drugih pristopih usposabljanja, ki se uporabljajo v drugih evropskih državah, smo se lahko izognili ponavljanju napak in kar najboljše izkoristili obstoječe vire za razvoj skupnosti.

Otroški oddelek Mestne knjižnice Ruma „Atanasije Stojković“ je topel otroški kotiček, kjer se lahko otroci vsak dan družijo. Tamkajšnja knjižnica vsak teden organizira otroške delavnice, razstave, bralne ure za otroke in vse vrste družabnih dejavnosti, ki so otrokom prijetne. Vsako srečanje se zaključi s pesmijo, objemi in njihovim sporočilom, da bodo knjižnico še obiskali. Med pandemijo so s prizadevanji prostovoljcev ohranili to pobudo »pri življenju« in tudi zagotovila, da je skupnost lahko nadaljevala v teh težkih časih.

Zaposleni smo se vedno trudili kakovostno in zabavno preživljati čas z otroki ter jim nuditi topel sprejem in prijateljsko podporo, ter jim dali vedeti, da je ta

knjižnica njihov mali imperij.

Pandemija COVID-19 nas je vse ujela nepripravljene. Najprej je onemogočila prav vse načine utečene načine komunikacije z uporabniki. Knjižnične vsebine so nenadoma postale nedostopne, druženje z otroki pa je popolnoma izginilo. Knjižnica je zaprla vsa vrata nadaljnjemu sodelovanju in otroški oddelek zavoda je brez obiska otrok izgubil ves svoj pomen. V enem dnevu se je podrlo vse, kar je bilo skupaj z otroki zgrajeno. Praznina, ki je ostala za seboj, pa je bila velika in negotova ... Kako dolgo bo to stanje ostalo? Vsak človek je potreboval tolažbo in podporo, še posebej starši, ki so bili z otroki v zaprtih domovih; brez možnosti, da bi jim zagotovili kakršno koli zabavo. Prišlo je do zaskrbljujoče stopnje zmede in tesnobe zaradi negotovosti. MIRJANI BELOŠEVIĆ, knjižničarki OŠ „Atanasije Stojković“ knjižnici je bil to velik izziv. »V vseh teh okoliščinah je bila moja prva odločitev zagotoviti kakršno koli podporo. Porodila se nam je ideja, da naredimo zgodbo o COVID-19 in jo otrokom razložimo na čim preprostejši način. To mi je pravkar

prišlo na misel. Po tej odločitvi se je pojavila vrsta novih idej, končna pa je bila začetek zvočnega snemanja: ZVOČNE PRAVLJICE za otroke. To delo je zahtevalo veliko truda, da bi iz tega naredili nekaj, kar bi otroci uživali.«

Prva faza je bila zbiranje gradiva, izbor najlepših in najbolj znanih pravljic za snemanje. Druga in najzahtevnejša faza je bila izbira fotografij, ki ustrezajo vsebini, ki se snema. Tretja faza je bila snemanje (pravljice so bile posnete v veselem tonu, vsebinsko kratke, da so pritegnile pozornost otrok. Sledila je zabavna glasba in glas pripovedovalca).

Ure so minile skozi snemanje. Pravlјice so bile dnevno objavljene na družbenih omrežjih knjižnice, nato pa je Mirjana prišla na idejo, da bi bile na voljo ves čas. S tem namenom je ustvarila YouTube kanal Zlatna kočija, kjer so dostopne vse povezave.

Za lokalno skupnost je bila ta pobuda vsekakor velikega pomena. S tem kanalom je postalo mogoče obiskati knjižnico, ne da bi morali tja fizično iti; kar pomeni, da bi knjižnične storitve lahko uporabljali brez fizičnih omejitev. Ta pobuda postaja še toliko bolj pomembna, ker je spodbujala dostopnost za invalide; natančneje za osebe z okvaro vida.

V prihodnje bi morali prostovoljce in druge, usposobiti, kako pridobiti sredstva za svoje inovativne, predvsem pa ljudem prijazne ideje. Ne bi bilo prvič, da bi ideja, ki je bila izključno prostovoljna (torej trud človeka, ki želi le narediti nekaj dobrega za skupnost), preraste v nacionalni ali celo mednarodni projekt. Kljub temu te pobude včasih ostanejo neopažene in njihov namen čez nekaj časa izzveni. Zaradi tega te osebe potrebujejo stalno krepitev zmogljivosti in motivacijo.

Poleg Knjižnice potekajo tudi druge prostovoljske akcije, ki prispevajo h kakovosti življenja na lokalni in regionalni ravni v Srbiji. Eden takšnih projektov je **“BOARDS WITHOUT BORDERS - IMPROVING LIFE QUALITY FOR MARGINALISED GROUPS THROUGH PEOPLE-TO-PEOPLE APPROACH.”**

To je bil mednarodni projekt v Srbiji in na Hrvaškem na čezmejni ravni, ki ga je vodilo Društvo „Bubamara“ v Vinkovcih na Hrvaškem; v sodelovanju s partnerji: Centrom za socialno delo-Vinkovci, Hrvaška; Center za socialno delo-Šid, Srbija; Rdeči križ Sremska Mitrovica - Srbija. Splošni cilj projekta je bil podpreti prizadevanja za obnovo poplavljenih območij, da bi povečali tehnično zmogljivost čezmejnih entitet za hitro in učinkovito odzivanje na nastajajočo krizo ali izredne razmere.

Projekt je nastal po hudih poplavah, ki so prizadele Srbijo in Hrvaško (in druge okoliške države) leta 2014. Glavna ciljna skupina projekta so bili invalidi in osebe, ki so neposredno vključene v delo z njimi: negovalci, socialni delavci, medicinske sestre, družine itd. ter reševalci in prostovoljci, vključeni v Rdeči križ in druge nevladne organizacije v ciljnih regijah. Ti deležniki so bili neposredno vključeni v posebej zasnovano usposabljanje za doseganje invalidov, zlasti v izrednih razmerah (v tem primeru poplave).

Eno izmed najbolj zanimivih in namenskih usposabljanj je bilo za osebe, ki upravljajo čoln, dostopen invalidom, in za reševalce, ki so prostovoljci Rdečega križa Sremska Mitrovica.

Za premostitev težav, s katerimi se srečujejo invalidi ob poplavah in drugih izrednih razmerah, sta obe državi pridobili posebej zasnovana vozila za cestni in rečni promet; to je posebej zasnovanih čolnov in kombijev za invalide.

S posebej zasnovano promocijsko ozaveščevalno kampanjo so udeležence projekta in druge deležnike seznanili s težavami in izzivi, s katerimi se srečujejo invalidi, predvsem v izrednih razmerah.

Končni rezultat projekta - integrirane socialne storitve – dostopen prevoz za invalide ter terapevtske in rehabilitacijske storitve, so bile uspešno oblikovane in dostopne v skupnosti.

Projektne aktivnosti so se večinoma nanašale na krepitev zmogljivosti in usposabljanje prostovoljcev za reševanje potreb ranljivih skupin ob poplavah pri reševanju na vodi. Za namene projekta so bili nabavljeni posebej prilagojeni čolni, usposobljeni so bili voditelji čolnov in zagotovljeni drugi ustrezni pogoji za reševanje na vodi. Najpomembneje je, da je bila ustanovljena mreža prostovoljcev v regiji čezmejnega sodelovanja, da bi zagotovili specializirane prostovoljce v kriznih situacijah.

Prostovoljci Rdečega križa Sremska Mitrovica so bili usposobljeni za reševanje invalidov ob poplavah, kar neposredno prispeva k povečanju kakovosti v lokalni skupnosti. Hkrati se čolni, ki so bili kupljeni sedaj uporabljajo tudi v turistične namene.

Iz teh projektnih izkušenj je bilo ugotovljeno, da prostovoljne akcije ne bi smele imeti meja. Ko se zgodi kriza, ima posledice na mednarodni ravni. Menimo, da se je od leta 2014, ko so se zgodile poplave, do danes veliko spremenilo dojemanje prostovoljcev v skupnosti. Na splošno so v zadnjih nekaj letih zaradi COVID-19 pridobili visoko stopnjo pomena. Menimo, da je najboljši način dela s prostovoljci kot ciljno skupino nenehno motiviranje, v smislu izmenjave izkušenj, organiziranja namenskih potovanj v sosednje države na specifična usposabljanja in pridobivanja znanj, uporabnih za razvoj skupnosti.

Špajza modrosti je medkulturni družinski center za vse generacije. Je skoraj kot javna dnevna soba, kjer se lahko srečajo in poklepetajo različne generacije. Financirata ga Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Mestna občina Ptuj, upravlja pa ga Ljudska univerza Ptuj. Tudi v času pandemije je pristop te akcije (in številnih drugih) pomembno prispeval k solidarnostnemu povezovanju skupnosti in pomoči Slovincem pri premagovanju najhujših posledic pandemije.

ŠPAJZA MODROSTI je bila ustanovljena leta 2017 in kar je najpomembneje, vse njene dejavnosti so brezplačne. Špajza modrosti vsak teden organizira številne aktivnosti in delavnice za vse generacije: neformalno druženje vključuje kartanje, pisanje domačih nalog učencev, druženje po koncu šole, igranje namiznega tenisa, uporabo Špajzinega interneta, igranje družabnih iger itd. Vsem obiskovalcem je na voljo tudi brezplačna kava in drugi topli napitki. Vsak teden se odvijajo tudi številne izobraževalne delavnice in predavanja. Predavanja pokrivajo različne teme, kot so pozitivno starševstvo, varna uporaba interneta, kako komunicirati s partnerjem/družinskimi člani, kako se soočiti z ločitvijo, pogovori o družinskih situacijah, umetnost itd.

Ena najpomembnejših dejavnosti je poletni program za otroke. Organiziran je v obliki celodnevne varstva z različnimi ustvarjalnimi delavnicami in dejavnostmi, igrami in aktivnostmi na prostem, kjer se otroci učijo

razvoj. Poletni program in program šolskih počitnic sta organizirana s pomočjo lokalnih prostovoljcev, ki lahko pomagajo pri organizaciji in izvedbi aktivnosti. Prostovoljci lahko z vključitvijo v ta projekt pridobijo bogate izkušnje. Ob vseh šolskih počitnicah je Špajza modrosti polna otrok, ki vsak dan dobijo brezplačno prehrano, za starše pa so vse storitve brezplačne. Ključno vlogo pri delovanju Špajze modrosti imajo prostovoljci. Vključeni so v večino projektnih aktivnosti, še posebej pa so vključeni v poletni program in program šolskih počitnic. V večini primerov so prostovoljci mladi, ki imajo željo delati z otroki. Svoj prosti čas namenjajo neprecenljivim izkušnjam pri organizaciji in izvajanju izobraževalnih dejavnosti. Špajza modrosti vedno znova pozdravlja nove prostovoljce in jim omogoča sodelovanje v družinskem bivalnem centru za vse generacije. Špajza modrosti je morala na vrhuncu pandemije zapreti vse svoje dejavnosti. Po kratkem času je bilo nekaj gotovo: lokalna skupnost potrebuje Špajzo modrosti in njihovo delovanje morda bolj kot kadarkoli prej. Zato so morali koordinatorji aktivnosti poiskati rešitev. Rešitev je bila selitev aktivnosti v virtualni svet. Potrebe staršev in otrok so začeli naslavljanje z nekaterimi predavanji in učno podporo v spletni obliki.

ROTARACT KLUB PTUJ IN LEO KLUB PTUJ sta drugi organizaciji, ki temeljita na prostovoljstvu in delata spremembe. So humanitarne organizacije za mlade od 18 do 30 let. Za včlanitev ni ovir. Mladi lahko pridobijo izkušnje na področju vodenja, nova organizacijska znanja in spoznajo finančno upravljanje. Mreženje z drugimi mladimi. zelo pomembna vidika članstva v klubih so tudi mladi in druženje. Klubi nenehno iščejo nove člane. Ena ključnih prostovoljskih akcij, ki jih klubi vsako leto izvedejo, je KOSTANJEV PIKNIK, ki je enodnevni dogodek, ki poteka vsako leto v oktobru.

Špajza modrosti, workshop with children

skozi igro, gradijo socialne veščine itd. Na ta način program zagotavlja telesni, osebni, socialni in čustveni

Prostovoljci Rotaracta, Leo kluba in drugih humanitarnih organizacij se odpravijo v lokalne gozdove in sami naberejo kostanje. Ker so preventivni ukrepi za COVID-19 v letu 2021 še veljali, je ta dogodek eden redkih, ki ga je bilo mogoče organizirati in izvesti. To je zaradi enega pomembnega dejavnika – vse je bilo organizirano zunaj na odprtem prostoru, kjer so imeli

ljudje dovolj prostora; zato so bile možnosti za okužbo minimalne. Med peko kostanja lahko občani simbolično prispevajo v zameno za paket kostanja. Dogodek poteka kot zbiranje sredstev klubom za pridobitev finančne podpore za njihov največji decembrski projekt. Takrat člani kluba kupijo božična darila za več kot 200 otrok (iz ranljivih skupin) in oskrbijo 80 družin v stiski s prehrabnimi in higienskimi paketi.

Vpliv delovanja klubov je večplasten. Akcije so usmerjene v izboljšanje lokalne skupnosti za vse. Z organizacijo dogodkov se občani in drugi prostovoljci družijo s člani kluba/prostovoljci in so obdani z naravo. Aktivnosti zbiranja sredstev med temi akcijami zagotavljajo zbiranje sredstev za večje humanitarne akcije (npr. obdarovanje in zagotavljanje prehrabnih paketov družinam). Dogodki klubov, kot sta Rotaract in Leo Club, so v skupnosti dobro sprejeti.

Izpostavljeno znanje

Koordinatorji in prostovoljci so zaradi COVID-19 postali veliko bolj fleksibilni, prilagodljivi in iznajdljivi. Danes je večina njihovih dejavnosti vnaprej načrtovanih kot hibridne različice, kar pomeni, da če se kaj podobnega ponovi, jim ne bo treba zapreti nobene dejavnosti ali začeti na novo izumljati svojih običajnih operacij.

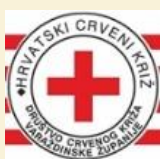
CROATIA

POU

PUČKO
OTVORENO
UČILIŠTE
VARAŽDIN

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE VARAŽDIN

POU Varaždin (vodilni partner)
Lana Velimirović Vukalović, director
Hallerova aleja 1/III.
42000 Varaždin
vukalovic@pouvarazdin.hr
Tel: +385 42 313 191
www.pouvarazdin.hr

DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Pavlinska 8, Varaždin
Sandra Vidaček, ravnateljica
<https://dck-vz.hr/>
ured.dckvzd@gmail.com

SERBIA

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA SREM D.O.O. RUMA

Bojana Lanc, projektni vodja
Glavna 172
22400 Ruma
www.rrasrem.rs
bojana.lanc@rrasrem.rs
Tel: +381 22 470 910

real imperial adventure

TURISTIČKA ORGANIZACIJA GRADA SREMSKE MITROVICE

Dušan Drča, direktor,
Svetog Dimitrija 10, 22000 Sremska Mitrovica
Email: turistorgsm@yahoo.com
Tel: +381 22 618 275
www.tosmomi.rs

SLOVENIA

LJUDSKA UNIVERZA Ptuj

LJUDSKA UNIVERZA PTUJ (LUP)

Mestni Trg 2, 2250 Ptuj
David Rihtarič,
Kordinator projektov
Email: david.rihtaric@lu-ptuj.si
Tel: +386 2 749 21 54
www.lu-ptuj.si

ITALY

PROGEU - PROGRESS IN EUROPEAN UNION - ISTITUTO PER LO SVILUPPO A.P.S.

Via Federigo Verdinio 6, Roma

Dott. Gianmarco Gianino
Projektni vodja

info@progeu.org
www.progeu.org
+390694539869

BULGARIA

Institute of Sustainable
Business Development
and Education | Институт за устойчиво
бизнес развитие
и образование

INSTITUTE OF SUSTAINABLE BUSINESS DEVELOPMENT AND EDUCATION

Dondukov Blvd. 14, Sofia

Krasimira Bakardzhieva
Kordinator projektov
krasimira.bakardzhieva@gmail.com
Tel: +359 889219774

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Podpora Evropske komisije za produkcijo te publikacije ne pomeni odobritve vsebine, ki odraža samo stališča avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.